

GLAZBENA KRONIKA

Zdenka Weber

ISKUSTVA S LJETNIM FESTIVALOM U OSORU – JUBILARNE 50. *OSORSKE GLAZBENE VEČERI*

U slikovitome i povijesnim događajima bogatome gradiću Osoru, koji je smješten na prevlaci između otoka Cresa i Lošinja, održane su od 17. srpnja do 19. kolovoza 50. *Osorske glazbene večeri* (OGV). Glazbeni festival po definiciji uključuje nizanje koncerata kao umjetničkih i društvenih događaja koji uključuju glazbenice i glazbenike soliste ili pak instrumentaliste i pjevače u većim sastavima. Budući da su *Osorske glazbene večeri* utemeljene kao festival klasične, umjetničke glazbe, riječ je o glazbenicama i glazbenicima koji su se u svojim odabranim profesijama osobito istaknuli, pa su tako postigli razinu vrsnosti koja im daje mogućnost sudjelovanja na manifestacijama posebne kategorije. *Osorske glazbene večeri* neosporno su jedan od hrvatskih glazbenih festivala koje je moguće pripisati manifestacijama visoke razine po sadržajima i izvedbama, dakle to je festival posebne kategorije, o čemu svjedoči i činjenica da je od 2011. klasificiran kao nacionalni festival. Među hrvatskim ljetnim glazbenim festivalima sa statusom nacionalnih, uz *Dubrovačke ljetne igre* sa 76-godišnjom tradicijom i *Splitsko ljeto*, koje je u 2025. godini održano 71. put, *Osorske glazbene večeri* najmlađi su ljetni glazbeni festival – ovoga ljeta održano je njegovo jubilarno 50. izdanje.

Visoka se razina, dakle, potvrđuje i u odnosu na repertoar koji glazbenice i glazbenici nude potencijalnoj publici. Naime, koncert kao pojam koji u svojoj prvoj definiciji označava glazbeni događaj, priredbu organiziranu s namjerom izvođenja nekoga glazbenog djela pred za tu priliku okupljenom publikom, dakle slušateljstvom, temelji se upravo na te tri bitne karike u lancu. Glazbeno ostvarenje neke skladateljice ili skladatelja nudi se u izvedbi odabranih glazbenica i glazbenika potencijalnoj publici – koja, dakako, otkako je u građanskom društvu 19. stoljeća koncert uveden kao javna priredba, za taj susret s glazbom plaća određenu ulaznicu.

Bez daljnega povijesnog pregleda koncerta kao društvenog događaja navodim, dakle, glazbena djela i njihove interprete kao bitne uvjete koje je potrebno ispuniti želi li se ostvariti što bolji posjet pojedinom koncertu. Kao prvo, važno je da glazbenici svojim imenima privlače publiku, a kao drugo, bitno je da program koncerta najavljuje privlačan glazbeni sadržaj. Takvo mišljenje zacijelo vrijedi za sve glazbene vrste, a u slučaju koncerata umjetničke, klasične glazbe, drugi se uvjet čini još bitnijim jer nastupajući glazbenici, ako su i poznati u svojoj sredini, nisu nužno jednako dobro poznati u različitim sredinama u kojima nastupaju. Namjerno se koristim oznakama „umjetnička ili klasična glazba“ izbjegavajući uvriježenu nominaciju „ozbiljna glazba“ jer vrijedna glazbena ostvarenja mogu biti i zabavna i radosna. Međutim, ovo nije prigoda za iscrpnija daljnja promišljanja o glazbi koja se nudi na uglednim glazbenim festivalima diljem svijeta, a hrvatski glazbeni festivali to jesu ili žele biti, stoga zaključujem uvodni dio.

OSORSKE GLAZBENE VEČERI UTEMELJIO JE DANIJEL MARUŠIĆ 1976. GODINE

Budući da je aktualna *Glazbena kronika* posvećena koncertima koje sam pratila u Osoru, i to od 17. srpnja do 12. ko-

lovoza, što znači da sam odslušala 13 od 16 ovoljetnih koncerata jubilarnih 50. *Osorskih glazbenih večeri*, ocjenjujem važnim dati i kratak pregled nastanka festivala, jer ga u svojstvu glazbene kritičarke pratim od 1977. godine. Doduše, ne svakog ljeta, ali u velikome broju festivalskih izdanja. Suradnja je započela s 2. *Osorskim glazbenim večerima* na poziv utemeljitelja Danijela Marušića (1931. – 2009.), koji me, kao tada mladu muzikologinju, pozvao da pišem tekstove za programske knjižice, da obradim, dakle, životopise glazbenika i osnovne podatke o skladateljima i djelima na programu. Osim toga izvješćivala sam i u tadašnjim dnevnim novinama i drugim medijima, jer su se dnevno objavljivali osvrti na glazbene događaje (*Vjesnik*, *Večernji list*, *Novi list*, *Slobodna Dalmacija*, *OKO*). Dolasci na osorski festival potaknuli su moju usku povezanost s lijepim Osorom i njegovim žiteljima. Zbližila sam se s gradićem u kojemu nema hotela, nema velike turističke gužve, pa onda nema ni danas pomodno nazvanih *evenata* koji bi privlačili pozornost, a domaća me populacija, preostalih tek nekoliko desetaka Osoranki i Osorana, dobro poznaje i radoje se kada im dođem. Sve u svemu, idealno mjesto za osobno ljetovanje na predivnom Jadranu. Nažalost, činjenica je da dnevne novine ne prate sve događaje, a izostalo je i upućivanje stručnih novinara na umjetničke manifestacije. I to je tema koju tek naznačujem, jer je vrlo očit nedostatak kritičkog osvrta na glazbene, pa i na druge umjetničke programe.

Dakle, *Osorske glazbene večeri* jedini su hrvatski, nacionalni, ljetni, glazbeni festival koji se održava u gradiću, slikovitom Osoru, koji zemljopisno pripada Cresu, a o kojem, na razini lokalne samouprave, brine gradska uprava Malog Lošinja. Osim zbog otočne jedinstvenosti, *Osorske glazbene večeri* posebne su i po svojem nastanku, jer je festival utemeljen na inicijativu jedne osobe, televizijskog redatelja Danijela Marušića (1931. – 2009.), koji je, našavši svojevršno utočište u Osoru u razdoblju koje mu kao hrvatskom domoljubu nije bilo sklono,

1976. godine došao na ideju o osnivanju glazbenog festivala u povijesno itekako važnome gradiću u kojemu je kupio kuću za odmor. Na raspolaganju mu je bila arhitektonski zanimljiva, prostrana te akustički izuzetno prikladna crkva Uznesenja Blažene Djevice Marije koja prima oko 400 posjetitelja. To idealno sakralno zdanje shvatio je Danijel Marušić kao potencijalno mjesto održavanja koncerata. Crkva Uznesenja Blažene Djevice Marije povijesno je nekadašnja osorska katedrala, s obzirom na to da je Osor bio biskupijsko sjedište. Povijesni podaci bilježe da je biskupija u Osoru bila osnovana 530. godine, a kako je Osor postupno gubio važnost, biskupija je 1828. godine ukinuta, a područje je priključeno Krčkoj biskupiji.

Danijel Marušić – kojeg su u ideji programiranja s jedne strane podržali istomišljenik Zlatko Stahuljak (1933. – 2021.), glazbeni pedagog, violist i diplomat koji je već dolazio u Osor u svoju kuću, a s druge glazbenici, Zagrebački solisti i Kvartet Pro arte, posebno violinist Tonko Ninić (1934. – 2024.) te skladatelji i violisti članovi Kvarteta Pro arte – pokrenuo je u srpnju 1976. godine novi ljetni glazbeni festival na jadranskoj obali. Ideja i namjera bila je okupljanje hrvatskih i inozemnih glazbenika, solista i komornih ansambala s programima hrvatske i svjetske umjetničke glazbe uz pozivanje suvremenih hrvatskih skladatelja da pišu nova djela i njihovo praizvođenje na tome festivalu. Započelo je nadasve zanimljivo okupljanje interpreta, ali i muzikologa i glazbenih pisaca, održavanje muzikoloških simpozija i izdavanje zbornikā i notā te stalno uključivanje ostvarenja hrvatskih skladatelja svih stilskih usmjerenja, jednako iz baštine kao i iz suvremenosti, poticanje stranih glazbenika da na programe uključuju djela hrvatskih autora te posvećivanje određenih izdanja festivala nekom od uglednih hrvatskih skladateljskih imena.

Gledano unatrag, uspijevalo je Danijelu Marušiću namaknuti sredstva i za pozivanje glazbenih kritičara, s obzirom na to da je pokazivao posebnu skrb za pisanu riječ o djeli-

ma i izvedbama. Danijel Marušić bio je svjestan da je pisanje o glazbi itekako bitno za razvoj glazbene kulture i za čuvanje vrijednosti koje glazba, kao „umjetnost treperećeg zraka“, ostavlja kod slušatelja i što objavljeni tekstovi znače kao afirmacija i potvrda o javnim uspjesima za autore i izvođače. Tako je u povodu 30. obljetnice pokretanja festivala omogućio pisanje i izdavanje važne publikacije *Arkadija hrvatske glazbe: 30 godina festivala Osorske glazbene večeri* (2006.). Autoricica Dodi Komanov vrlo je pomno prikupila objavljene glazbene kritike, programe svakoga koncerta, opise iz pera uglednih pisaca, ukratko – ispisala je knjigu koja je još i danas nezaobilazan izvor podataka.

Iskreni zaljubljenik u Osor Danijel Marušić potaknuo je i prikupljanje skulptura na temu glazbe. Tako je ostvaren po mnogočemu jedinstven kipored, Perivoj skulptura s reprodukcijama najčuvenijih hrvatskih kipara, poput Ivana Meštrovića, Frana Kršinića, Vanje Radauša, Ivana Rosandića i Belizara Bahorića te originalnim djelom Marije Ujević posvećenim glazbeniku Jakovu Gotovcu. Činjenica da je devedesetih godina prošloga stoljeća crkva dobila i novi križni put, sastavljen od djela suvremenih hrvatskih slikara i kipara, poput Đure Sedera, Zlatka Kauzlarića Atača, Jadranke Fatur i drugih, također je zasluga Danijela Marušića. Renesansnu katedralu u Osoru, danas mjestašcu sa svega četrdesetak stalnih stanovnika, a nekada glasovitomu gradu koji u kontinuitetu postoji otprilike četiri tisuće godina, odlično je istražio i opisao unuk Danijela Marušića, danas dr. sc. Matija Matko Marušić, suradnik sa zagrebačkoga Instituta za povijest umjetnosti. Doista, na tome je mjestu prikladno navođenje stalnoga sudjelovanja obitelji Danijela Marušića u događajima tijekom *Osorskih glazbenih večeri*, pa tako i njegova sina Marina Čiče Marušića te njegove djece Matka, Lovre i Ive, koji su u raznim funkcijama danas povezani s tim festivalom.

ŽIVOT IDE DALJE

Nakon smrti Danijela Marušića 2009. godine prvi je zadatak osmišljavanja programa *Osorskih glazbenih večeri* za 2010. godinu preuzeo skladatelj, dirigent i pedagog Berislav Šipuš, a od 2011. godine, kada je toj manifestaciji dodijeljen status nacionalnoga festivala, umjetničkog ravnatelja imenuje Ministarstvo kulture i medija Republike Hrvatske. Funkciju umjetničkog ravnatelja nakon Berislava Šipuš (2009. – 2012.) imali su muzikologinja Ivana Kocelj (2013. – 2016.), oboist Branko Mihanović (2016. – 2022.), a s mandatom od 2023. ministrica kulture i medija Nina Obuljen Koržinek imenovala je mr. Marina Kaporela. Kako je riječ o osobi slabije poznatoj u glazbenim krugovima, nije na odmet navesti da je Kaporelo diplomirao na Pravnom fakultetu u Splitu i stekao diplomu magistra javne uprave, a potom je diplomirao na dubrovačkome Fakultetu za medije i odnose s javnostima postavši i sveučilišni magistar odnosa s javnostima. Svoj radni vijek započeo je u bankarskome sektoru, ali se posvetio području glazbene umjetnosti, odnosno organizacija u kulturi, s funkcijom u Glazbenoj mladeži Splita. Od 2023. godine bio je imenovan na funkciju pomoćnika umjetničke ravnateljice za produkciju *Dubrovačkih ljetnih igara* i na čelo *Osorskih glazbenih večeri*, a na te je funkcije došao nakon trogodišnjega ravnateljskog mandata na čelu Hrvatskoga doma Split.

Ukratko, prvi je put programiranje i osmišljavanje *Osorskih glazbenih večeri* povjereno osobi koja neosporno ima iskustva u organizaciji kulturnih događaja, pa i na području odnosa s javnosti, ali ne posjeduje obrazovanje iz glazbene struke. Osim što je poznato da je kao tenor bio član i solist Gradskog zbora Brodosplit.

Za jubilarno 50. izdanje *Osorskih glazbenih večeri* programirao je ravnatelj mr. Marin Kaporelo 16 koncerata i jedan program koji je bio posvećen sjećanjima na protekla godišta festi-

vala. Bila mi je pružena čast da govorim o povijesti festivala. Zamisao je bila da to bude šetnja Osorom uz moju priču, ali program je zbog kiše održan u crkvi. Nakon poduljeg izlaganja o nastanku, razvoju i različitim fazama afirmacije *Osorskih glazbenih večeri* tijekom proteklih pet desetljeća emitirana je dokumentarna radiodrama iz produkcije Dramskog programa Hrvatskoga radija premijerno emitirana 2. studenoga 2010. na 3. programu Hrvatskoga radija. Predstavljene su dokumentarne snimke razgovora koje je autorica Iva Lovrec Štefanović snimila s Danijelom Marušićem, arheologinjom mr. sc. Jasminkom Ćus Rukonić, nažalost već preminulim Osoranim Robertom Polonijem i Vilmom Žuklić, povjesničarom umjetnosti dr. sc. Miljenkom Jurkovićem i skladateljem Berislavom Šipušem. Tonski majstor bio je Hrvoje Hanzec, a urednik Ljubo Pauzina.

Među koncertima je jedan bio namijenjen djeci s prvom izvedbom glazbeno-poetskog sadržaja – *Miševi i mačke naglavache* – koji uz glazbeni kolaž Dubravka Detonija (1937.) donosi djeci dobro poznate tekstove akademika Luke Paljetka (1943. – 2024.). Izvođači su glazbeno-poetskog projekta naratorica Sanja Grgina, violinistica Katarina Kutnar, klarinetist Bruno Philipp i pijanist Krešimir Starčević. Mr. Marin Kaporelo, vrlo iskusan kada je riječ o programima namijenjenima djeci (iskustvo i praksu stekao je vodeći Glazbenu mladež Splita), predvidio je da *Miševi i mačke naglavache* postanu program koji će se izvoditi u vrtićima i školama diljem Lijepe Naše. Zacijelo će projekt imati uspjeha, jer je već na praizvedbi u Osoru bilo očito da djeca, već od najmlađe dobi, sa zanimanjem prate Paljetkove stihove, s kojima su, očito, upoznata, a Detonijeve glazbene ilustracije itekako oživljavaju cijelu priču.

URUČIVANJE NAGRADE *DANIJEL MARUŠIĆ*

Preuzimanjem programiranja *Osorskih glazbenih večeri* ravnatelju mr. Marinu Kaporelu pripao je zadatak uručivanja Nagrade *Danijel Marušić* koju festival pod tim imenom dodjeljuje od 2019. godine. Naime, na *Osorskim glazbenim večerima* godinama se, iako sporadično, dodjeljivala Nagrada *Andrija Patricij* zaslužnim izvođačima, skladateljima i kulturnim radnicima koji su pridonijeli promidžbi hrvatske glazbene i kulturne baštine. Tako je prva nagrada bila uručena 1981. godine pijanistu Vladimiru Krpanu, a 1984. skladatelju Natku Devčiću za praiizvedbu skladbe *Lirska scena* za bariton, rog i gudače. Tek je u novome tisućljeću, 2001. godine, nagrada koja je nosila ime renesansnoga skladatelja podrijetlom s Cresa uručena pijanistici Pavici Gvozdić, 2002. restauratoru Josipu Velniću za zasluge u obnovi osorske prvostolnice, 2002. Zagrebačkom kvartetu i 2005. Zagrebačkim solistima. Na prijedlog Branka Mihanovića, tada ravnatelja *Osorskih glazbenih večeri*, nagrada od 2019. godine nosi ime utemeljitelja festivala Danijela Marušića.

U prvoj godini s novim imenom nagrada je pripala pijanistu Andreju Guginu za izvedbu *Osam studija za klavir* Borisa Papandopula i bila mu je uručena na idućem gostovanju. Ostalo je predati nagradu dobitnicima 2020. – 2023. godine. To je osiguralo nastupe bas-baritona Krešimira Stražanca i pijanista Danijela Detonija, dobitnika nagrade iz 2020. (za praiizvedbu djela *Protuslovlja 2* Ivana Josipa Skendera), zatim Papandopulo kvarteta (za nagradu iz 2021. za cjelokupni program s djelima hrvatskih skladatelja Uhljika, Miladina, Obradovića, Borića, Tudora, Bobića) te Trija Busch (za nagradu iz 2023. za izvedbu *Romantičnog trija* za violinu, violončelo i klavir Ive Mačeka). Violončelistica Monika Leskovar i oktet violončela nagrađeni su za praiizvedbu skladbe *Olovna suza* Srećka Brađića 2023., a budući da je Monika Leskovar nastupila kao go-

šća sastava Gudačkog kvinteta Berlinske filharmonije ovog ljeta, uručena joj je nagradu na nastupu 23. srpnja. Kako Nagrada *Daniel Marušić* upućuje na ponovni poziv na *Osorske glazbene večeri* nagrađenima, ovoljetni su koncerti s navedenim nagrađenim glazbenicima bili svojevrsne „zadane veličine“ koje je ravnatelj mr. Marin Kaporelo preuzeo.

SRPANJ U ZNAKU GLAZBENIH VIRTUOZA

Sve u svemu, program jubilaranoga godišta slijedio je ucrtane smjernice *Osorskih glazbenih večeri* i u tom pogledu nije bilo moguće pogriješiti. Pa ipak, u skladu s uvodnim i povijesnim napomenama o glazbenim svečanostima u malome otočnom gradiću s potencijalnom publikom koja je sastavljena od domaćih žitelja (u vrlo malome broju), vlasnika kuća i vikendica (takoder u malome broju) te od inozemnih turista koji ljetuju u obližnjim kampovima ili eventualno dolaze iz drugih mjesta na Cresu i Lošinju, mogući je zaključak da su *Osorske glazbene večeri* u svojem jubilarnom izdanju shvaćene kao tribina uglavnom nove hrvatske i općenito pretežno suvremene glazbe s očitim nedostatkom većeg broja važnih i velikih skladateljskih imena jednako iz hrvatske kao i iz europske i svjetske baštine. Da to djeluje na smanjeni posjet koncertima, pokazuju konkretne brojke o prodanim ulaznicama, jer ako strani posjetitelji ne poznaju naše izvođačke veličine, o njima se, kao i o skladateljima, danas lako informiraju preko interneta, ali ako im osobito važna skladateljska imena ne znače mnogo, na dolazak se zacijelo odlučuju samo glazbeno znatiželjni poklonici klasičnoga, umjetničkog repertoara.

Opisati, iscrpnije se osvrnuti na 13 odslušanih koncerata u ovom je prilogu nemoguće zbog ograničenosti prostora. Osim toga osvrte na svaki koncert posebno objavio je portal *klasi-ka.hr*. Dakle, ovdje se najprije želim osvrnuti na izvođače. Kao

u svim dosadašnjim godištim, na *Osorskim glazbenim večerima* i ove su godine sudjelovali pretežno hrvatski umjetnici, solisti i komorni sastavi, s obzirom na to da osorska crkva Uznesenja Blažene Djevice Marije prostorno nije pogodna za velike vokalno-instrumentalne ansamble. Ili tek sporadično, kao prigodom svečanog otvorenja 50. *Večeri* 17. srpnja, kada su nastupili Zbor HRT-a i ansambl *Concerto dei venti* pod ravnanjem Tomislava Fačinija s antologijskom duhovnom skladbom *Vespro della Beata Vergine* Claudija Monteverdija i umetnutim instrumentalno izvedenim motetima Ivana Lukačića i Vinka Jelića te praiizvedbom nove skladbe Berislava Šipuša.

Tradicionalno u Osor, od prvog izdanja festivala 1976. godine, pozivani Zagrebački solisti potvrdili su na koncertu 19. srpnja svoju vrsnost izvodeći djela Ive Maleca, Frane Paraća i Petra Iljića Čajkovskoga i predstavivši novu partituru Šimuna Matišića sa solistom flautistom Danijem Bošnjakom, a treći koncert, 21. srpnja, na kojemu su nastupile violončelistica Monika Leskovar i pijanistica Martina Filjak, bio je jedan od najposjećenijih, jer imena tih dviju glazbenica uobičajeno zazvuče kao dobar magnet za publiku. Dvije neosporne zvijezde hrvatske glazbene reproduktivne umjetnosti oduševile su interpretacijama glazbe Dore Pejačević, Blagoja Berse, Sergeja Rahmanjinova i Astora Piazzolle.

Četvrti u nizu ovoljetne ponude programa ispunio je 23. srpnja komorni sastav najavljen kao Gudački kvintet Berlinske filharmonije u kojemu je čelističku dionicu izvodila naša odlična Monika Leskovar jer je za dolazak bila spriječena violončelistica koja je stalna članica Kvinteta. Istinski virtuozii odabrali su vrijedne naslove iz ostavština Antonína Dvořáka, Brune Bjelinskog, Nicolòa Paganinija, Giovannija Bottesinija i Pabla de Sarasateja pokazavši vrhunske trenutke komornog muziciranja. A da je u Osoru doista moguće upoznati svjetski afirmirane glazbenike koje se susreće i u najpoznatijim koncertnim dvoranama, potvrdili su 25. srpnja njemački vi-

olinist Linus Roth i kosovski gitarist Petrit Çeku. Najavljeni program, *Četiri godišnja doba* Antonija Vivaldija u verziji za violinu i gitaru, zacijelo je bio mamac za publiku.

U daljnjim su se srpanjskim terminima nizali uspješni i poznati interpreti; 27. srpnja nacionalna prvakinja, mezzosopranistica Dubravka Šeparović Mušović, uz pratnju korejske pijanistice Hui Won Lee, briljirala je arijama Georges Bizeta, Camillea Saint-Saënsa, Antonína Dvořáka i hrvatskih majstora Ivana Brkanovića, Jakova Gotovca i Frane Paraća te je, uz sudjelovanje slovenskoga hornista Boštjana Lipovšeka, praisvela skladbu Mladena Tarbuka. Za 29. srpnja najavljeni Hrvatski barokni ansambl došao je u smanjenom sastavu seksteta i predstavio se ranoklasičnim repertoarom skladba Johanna Christiana Bacha, Josepha Haydna, Johanna Baptista Wanhala i Paula Wranitzkog te praisvedbom novoklasično koncipirane skladbe Davora Bobića. Kvartet saksofona koji djeluje pod imenom Papandopulo kvartet ostvario je važnu reputaciju – nastupio je 31. srpnja s djelima W. A. Mozarta, Dore Pejačević, praisvedbom skladbe svojega člana Gordana Tudora, djelom za sopran i kvartet saksofona Brune Bjelinskog uz sudjelovanje Monike Cerovćec i još naslovima Dubravka Detonija i Margarete Ferek Petrić.

Prvi termin u kolovozu, 2. kolovoza, bio je najavljen kao *Osorskom glazbenom kalom, šetnja kroz Osor i povijest festivala uz muzikologinju Zdenku Weber* i u nastavku slušanje radio dokumentarca na trgu *Osor, Danielov glazbeni vrt*, čiji su autori Iva Lovrec Štefanović i Hrvoje Hanzec, a proizvod je to Dramskoga programa Hrvatskoga radija iz 2000. godine. Tomu se, dakako, nije imalo što zamjeriti jer je ovoga ljeta festival u Osoru imao svoje 50., dakle jubilarno izdanje. Pa kada već na otvorenju 17. srpnja nije bilo glasnijeg isticanja jubileja nekim posebnim programom, osim što je Marin Marušić, sin Danijela Marušića, imao čast podignuti festivalsku zastavu, što je proteklo prilično nezapaženo, večer posvećena jubi-

leju mogla je ispuniti zadatak svečanosti. Nažalost, padala je kiša, pa je izlaganje prebačeno u crkvu, a odazvalo mu se tri-desetak osoba. Dakako, kao izravno uključena mogu biti zadovoljna, ali za svečanost 50-godišnjega kontinuiteta festivala na otoku ipak preskromno.

NE TREBA BITI PAPSKIJI OD PAPE

Za prvu koncertnu večer u kolovožu, 4. kolovoza, ravnatelj mr. Marin Kaporelo pozvao je Gradski zbor Brodosplit s dirigentom Vladom Sunkom. Budući da je ovoga ljeta obnašao i funkciju pomoćnika za produkciju 76. *Dubrovačkih ljetnih igara*, odlazak u Dubrovnik bio je mr. Kaporelu svakako obveza, pa nije mogao pratiti sva osorska događanja.

Sudjelovanje Gradskog zbora Brodosplit, muškoga amaterskog zbora koji djeluje od 1972. godine i na čijem je čelu od 1988. ugledni zborovođa i skladatelj Vlado Sunko, a u kojem je kao član i solist, tenor, sudjelovao i Marin Kaporelo, bila je svojevrsna novost jer u prijašnjim godinama samostalni koncerti amaterskih zborova nisu bili uobičajeni. Dakako, riječ je o muškome amaterskom zboru s visoko postavljenim zahtjevima za vrsnost, pjevačko umijeće i kvalitetan odabir repertoara. Očito je da je, u skladu s dogovorom dirigenta i ravnatelja, Gradski zbor Brodosplit došao u Osor s programom na kojemu su bili muški zborovi Jakova Gotovca, fragmenti iz *Muke Gospodina našega Isukrsta (po Ivanu)* Borisa Papandopula i kantata *Gospe Sinjska* Vlade Sunka.

Slabiji posjet publike nastupu splitskih raspjevanih amatera na *Osorskim glazbenim večerima* imao je vjerojatno nekoliko razloga. Glazbenom je izvijestitelju, dakako, nemoguće pratiti turističke dolaske i odlaske, pa onda i koncentraciju turista, domaćih i stranih, u određenom trenutku u gradiću koji ima tek 40-ak stanovnika, nema hotelskog smještaja, pa se publi-

ka za koncerte festivala regrutira ipak pretežno iz ukupnosti za umjetničku glazbu zainteresiranih turista. Dakako, pretežno stranih. A kada ta strana publika, koja ne razumije hrvatski jezik i nije upućena u nacionalne veličine skladatelja i interpreteta, na plakatima vidi najavu nastupa amaterskog zbora s isključivo hrvatskim vokalnim djelima, teško je pretpostaviti veći interes. Doista, isto kao što nama koji rado slušamo Gotovčevu i Papandopulovu glazbu i rado upoznajemo Sunkovo djelo ponuđeni naslovi ne djeluju dovoljno primamljivo usred ljeta i u okviru festivala koji nastoji pružiti raznolikost hrvatske glazbe u kontekstu europske i svjetske, a ne kao neke imaginarne „dane hrvatske glazbe“. Govoreći na temelju višedestljetnog iskustva, uvjeren sam da koncentriranje isključivo na hrvatsku glazbenu tvorbu u slučaju ljetnoga festivala kakav su *Osorske glazbene večeri* ne bi trebao biti cilj.

Riječki klavirski trio, u čijem sastavu djeluju Krunoslav Marić, violina, Vid Veljak, violončelo, i Filip Fak, klavir, izveo je na koncertu 6. kolovoza *Klavirski trio br. 2 u e-molu op. 67* Dmitrija Šostakoviča te *Liburnijski trio* Alfija Kabilja te je praisveo novi ciklus Sande Majurec *Palabras*, za mezzosopran, violinu i klavir s pjevačicom Ivanom Srbljan (koja je nastupila kao zamjenu za Renatu Pokupić). Za ljubitelje glazbe 20. i sada već 21. stoljeća to su svakako zanimljiva djela, ali za publiku na ljetnom festivalu koja uglavnom ne dolazi iz gradova s razvijenim glazbenim životom te brojnim koncertima i glazbom iz različitih razdoblja program je to koji zasigurno nije osobito poticajan. Svojevrсна je nespretnost da je 10. kolovoza, nakon praisvedbe projekta *Miševi i mačke naglavache*, ponovno bio programiran klavirski trio, i to Trio Busch iz Velike Britanije, čiji su članovi Mathieu van Bellen, violina, Ori Epstein, violončelo, i Omri Epstein, klavir. Kao što je već navedeno, Trio Busch dobio je Nagradu *Danijel Marušić* 2023. godine za izvedbu *Romantičnog trija* za violinu, violončelo i klavir Ive Mačeka. Tako je obveza organizatora

Osorskih glazbenih večeri bila pozvati glazbenike ponovno na festival i oni su za ovoljetno gostovanje uvijekbali *Tri stavka za Orlando* Borisa Papandopula. To je djelo Papandopulo nedugo prije smrti 1991. godine posvetio uglednomu hrvatskom Triju Orlando, koji ga je iste godine izveo u Osoru. Osim hrvatskog naslova izveo je Trio Busch *Fantaziju u c-molu, H. 79* Franka Bridgea, dobrodošlu novost na osorskome festivalu, poticajnu glazbu manje poznatoga engleskog skladatelja i doista glamurozno efektan *Klavirski trio br. 3 u f-molu, op. 65* Antonína Dvořáka, još jednu potvrdu omiljenosti glazbe češkoga romantičnog majstora kod mladih interpretata.

Posljednji koncert kojemu sam nazočila, trinaesti u nizu događaja na tome ljetnom festivalu i u gradiću koji poznajem i volim, bio je daljnja potvrda posebne marnosti ravnatelja mr. Marina Kaporela da jubilarne 50. *Osorske glazbene večeri* predstavi kao ljetnu manifestaciju naglašeno posvećenu hrvatskoj glazbi. A u tome je i cijeli *catch 22*, ta pomalo apsurdna situacija, po kojoj su *Osorske glazbene večeri* toliko usredotočene na glazbu hrvatskih skladatelja, s naglaskom na suvremena imena, pa onda i na poticanje stvaranja novih naslova za praizvedbe, što, dakako, financira i Ministarstvo kulture i medija RH, da se postavlja opravdano pitanje za koga su koncerti organizirani. Na tome su meni posljednjem koncertu nastupili bas-bariton Krešimir Stražanac, pijanist Danijel Detoni i violončelistica Kajana Pačko, sve troje afirmirani glazbenici i traženi interpreti. Aktualno jedan od najuglednijih hrvatskih bas-baritona otpjevao je na početku *Dvije pjesme, op. 91* Johannesesa Brahmsa, a koncert je nastavljen *Trima dječjim pjesmama, op. 56* Dore Pejačević, *Assonancom 1* za violončelo i klavir Dubravka Detonija, popjevkama suvremenoga njemačkog skladatelja Moritza Eggerta, dvjema popjevkama Jure Tkalčića, praizvedbom izuzetno pjevački zahtjevne nove vokalne poeme Mladena Tarbuka *Nebo začarano u trave* po stihovima Vesne Parun, pred kraj obradama Brahmsovih

solo pjesama za violončelo i klavir i završno sa šest romanci iz ciklusa op. 38 Antona Stepanovića Arenskog.

Kao i svih godina, *Osorske glazbene večeri* objavljuje programsku knjigu sa životopisima glazbenika i solista te opisi-ma djela na repertoaru. Tekstove su za 50. *Večeri* uredili Ana Vidić i Matko Marušić, a za nakladnika, Pučko otvoreno učilište Mali Lošinj, potpisuje se Martina Lipovac. Za organizaciju festivala odgovoran je HU Osorske glazbene večeri, izvršni je producent Josip Nalis, a festivalski tim Lovro Marušić, Mihael Ribić, Neva Nalis, Katja Čepe i Iva Marušić osigurava uredno odvijanje i potrebnu logistiku. Već je više puta navedeno ime ravnatelja mr. Marina Kaporela. Dakle, ako se javljaju primjedbe u vezi sa sadržajnom stranom festivala, moguće je zaključiti da su angažirani ugledni i već afirmirani profesionalni glazbenici, ovoga ljeta čak i muški amaterski pjevački zbor. Međutim, valjalo bi uza sljedeće, 51. *Osorske glazbene večeri* bolje promisliti i sastaviti koncertne programe. Naime, od ravnatelja zaduženog i odgovornog za umjetničku stranu očekuje se pomno dogovaranje sa solistima i ansamblima koje poziva na festival, i to ponajprije u odnosu na traženje ravnoteže među odabranim djelima, da budu iz različitih epoha i da odgovaraju visokim kriterijima glazbenoga stvaralaštva iz raznih nacionalnih izvora. Točno je da su *Osorske glazbene večeri* utemeljene kao ljetni nacionalni festival koji uključuje ostvarenja hrvatskih skladatelja, a potiče se i živeće skladatelje na pisanje novih djela, koja onda u Osoru imaju praizvedbu, i to ih diferencira od drugih nacionalnih ljetnih festivala. Čini se krivom prosudbom da se u Osoru „izvodi hrvatska glazba“ jer je takav pristup promjena same ideje, nastanka i dosadašnjeg trajanja *Osorskih glazbenih večeri*. Pa ako se predlaže mudrije balansiranje skladateljskih imena iz europske i svjetske baštine s djelima hrvatske provenijencije, bilo bi uputnije uravnotežiti različite vremenske, a time i stilske odrednice odabranih partitura. Jer, ipak trajno treba imati u

vidu za koga se koncerti priređuju, gdje se i kada odvijaju te tko su umjetnici koji ih ostvaruju i – *last but not least* – što se nudi potencijalnim slušateljima od kojih se očekuje da „investiraju“ u svoju nazočnost na koncertu.

Eto, ovoljetne, sad već 50., jubilarne, *Osorske glazbene večeri*, iako protekle bez pompe, za nama su. U očekivanju ljeta 2026. budimo strpljivi i s povjerenjem uporni u ljubavi prema Osoru i njegovim glazbenim svečanostima.